

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Boros Péter ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Abonyi Rita ügyvéd által képviselt alperes ellen írásbeli figyelmeztetés hatályon kívül helyezése, megállapodás és rendkívüli felmondás érvénytelenségének megállapítása iránt a Pest Megyei Munkaügyi Bíróságon 7.M.1301/2007. szám alatt megindított és a Pest Megyei Bíróság 8.Mf.23.973/2009/6. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Pest Megyei Bíróság 8.Mf.23.973/2009/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek tizenöt napon belül 10.000,- (tízezer) forint és 2.500,- (kétezer-ötszáz) forint áfa felülvizsgálati költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s

A Pest Megyei Munkaügyi Bíróság 7.M.1301/2007/20. számú ítéletében az alperes által közölt rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítása és a jogkövetkezmények alkalmazása iránt benyújtott felperesi kereset elutasítása mellett hatályon kívül helyezte az alperes 2007. szeptember 3-án kelt írásbeli figyelmeztetését. Megállapította továbbá, hogy a felek között fennállt lakáshasználati szerződés módosítására vonatkozó megállapodás érvénytelen.

A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes az alperes által foglalkoztatott mozgássérült munkavállalók munkahelyi segítője munkakörben dolgozott, az alperes munkavállalóinak egy része a ... Alapítvány tulajdonát képező, speciálisan mozgássérültek számára épült otthonban lakott. Az alperessel kötött megállapodás alapján a felperes a közműellátás arányos költségeinek megtérítése ellenében, külön díjfizetés nélkül használhatta az otthon egyik lakrészét.

Az alperes munkavállalója, L. G. 2007. év közepén sérelmezte, hogy az év első hat hónapjára nem kapta meg azokat az étkezési jegyeket, amelyeket korábban rendszeresen a felperes továbbított. Az alperes erre vonatkozó kérdésére a felperes beismerte, hogy az étkezési jegyek átvételéről szóló bizonylatokon ő írta alá az átvevő nevét. Az eset tisztázása céljából az alperes több ízben egyeztetett a felperessel, majd 2007. szeptember 3-án írásbeli figyelmeztetésben részesítette, melynek indokolása arra hivatkozott, hogy a felperes 2007. január 1. és július 31. között L. G.-nak hat hónapon keresztül nem adta át az étkezési jegyeket, továbbá az alperes tulajdonát képező mikrobuszt engedély nélkül használta.

Ugyanekkor a felek között megállapodás született a felperes által birtokolt lakrész használatának feltételeit illetően, mely szerint a felperesnek a használatért 2007. szeptember 1-jétől havonta 27.350,- forintot kell fizetnie, és a szerződés három hónapos felmondási idővel indoklás nélkül, bármelyik fél részéről felmondható.

A felperes 2007. szeptember 17-én az alperestől a figyelmeztetés visszavonását kérte, a lakrész használatára vonatkozóan kötött megállapodást pedig azzal az indokkal támadta meg, hogy azt kényszerhelyzetben írta alá.

Az alperes 2008. augusztus 24-én rendkívüli felmondást közölt a felperessel, amelyet azzal indokolt, hogy a felperes július 17-én, 22-én, 23-án a 2008. május 27-én módosított munkaszerződésben meghatározott munkaidőt nem dolgozta le, dél és fél egy között munkahelyét elhagyta, illetve 2008. július 21-én igazolatlanul volt távol. 2008. augusztus 27-én kelt levelében pedig ismételten felszólította a felperest, hogy a lakásbérleti jogviszonyával kapcsolatosan felhalmozódott tartozását fizesse meg, ellenkező esetben a szerződést fel fogja mondani.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság a 2007. szeptember 3-án kelt írásbeli figyelmeztetést helyezze hatályon kívül, továbbá állapítsa meg a lakrész használatának feltételeit módosító megállapodás érvénytelenségét. A 2008. szeptember 8-án megtartott tárgyaláson keresetét kiterjesztette a rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítására és az anyagi jogkövetkezmények alkalmazására vonatkozó igényével.

A munkaügyi bíróság az alperes által közölt figyelmeztetést azért nem találta megalapozottnak, mert az étkezési jegyekkel kapcsolatban meghallgatott L. G. tanúvallomásában nem zárta ki annak lehetőségét, hogy a felperes által a rokonának átadott étkezési jegyeket részére nem továbbították, a jogosulatlan

gépjárműhasználattal összefüggő indokolást pedig bizonyítatlannak ítélte.

A munkaügyi bíróság álláspontja szerint a lakáshasználati szerződés módosításának időpontját tekintve nem lehetett elvonatkoztatni attól - a felek magatartását befolyásoló - speciális körülménytől, hogy a felperes mind munkájával, mind lakhatásával kapcsolatban az alperessel állt szerződésben. Az alperesnek a figyelmeztetés átadást megelőző nyilatkozatai a felperesben alappal kelthette a fenyegetettség érzését, különösen amiatt, hogy javasolta a felperesnek a munkaviszonya önként való megszüntetését.

A 2008. július 21-ei igazolatlan hiányzással kapcsolatban a munkaügyi bíróság M. O.-né, R. L.-né és R. M. tanúk vallomása alapján bizonyítottanak tekintette a rendkívüli felmondásban írt indok valóságát, és arra a következtetésre jutott, hogy a munkaviszony megszüntetése és a megelőző év szeptemberében átadott figyelmeztetés között nincs összefüggés, a felperes által hivatkozott rendeltetésellenesség nem áll fenn.

Az elsőfokú ítélet ellen mindkét fél fellebbezett.

A felperes fellebbezésében arra hivatkozott, hogy a rendkívüli felmondás ellen benyújtott keresetét elkülönített, önálló perben kellett volna elbírálni. Sételmezte, hogy nem került sor a személyes meghallgatására, a folytatólagos tárgyalásokon a bíróság változó személyi összetételű tanácsban járt el, és az iratizmertetés elmaradt. Érdemben is vitatta a munkaügyi bíróság ítéletét valamennyi kereseti kérelme vonatkozásában.

Az alperes fellebbezésében a felperes keresetének teljes elutasítását kérte.

A Pest Megyei Bíróság 8.Mf.23.973/2009/6. számú ítéletében a munkaügyi bíróság ítéletét részben megváltoztatva elutasította a felperesnek az írásbeli figyelmeztetés hatályon kívül helyezése és a 2007. szeptember 3-án kelt megállapodás érvénytelenségének megállapítása iránti keresetét, egyebekben az elsőfokú ítéletet helyben hagyta.

Indoklásában - a munkaügyi bíróság eljárásával kapcsolatos felperesi kifogások elutasítását követően - kifejtette, hogy a felperes L. G. nevének aláhamisítására vonatkozó, azt elismerő személyes nyilatkozata miatt kétségesnek kell tekinteni a felperesnek azt az állítást is, miszerint az étkezési jegyeket akár a jogosultnak, akár hozzátartozójának átadta volna. Mindezek tükrében az alperes az írásbeli figyelmeztetésében megalapozottan hivatkozott arra, hogy a felperes L. G.-nak hat hónapon keresztül nem adta át az étkezési jegyeket.

A lakáshasználati szerződés módosítására vonatkozóan a BH1998.50. számú eseti döntésre utalva arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felperes csak feltételezte, miszerint a megállapodás aláírása az „ára” annak, hogy a munkáját megtartsa. Ebből akarathibára nem lehet következtetni. Nem jelenthet továbbá jogellenes fenyegetést az, ha a munkáltató a munkavállaló által elkövetett bármely kötelezettségszegés vagy magatartása miatt jogszerű eljárás megindítását helyezi kilátásba.

A másodfokú bíróság a rendkívüli felmondás jogszerűségével kapcsolatban osztotta a munkaügyi bíróság álláspontját. Kifejtette, hogy a munkaügyi perek sajátosságából adódóan a munkáltató egyes körülményeket csak munkavállalói tanúvallomásával tud bizonyítani, ezért a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a rendkívüli felmondás jogszerű indokaként a felperes július 21-ei igazolatlan távolléte a munkáltatói alkalmazottak vallomása alapján aggálytalanul megállapítható volt. A kötelezettségszegés súlyát illetően utalt az Mt. 103. § (1) bekezdés a) pontjára.

A jogerős ítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelmében a felperes kérte az első és másodfokú határozatok hatályon kívül helyezését, és a munkaügyi bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára való utasítását.

Arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság megalapozatlanul figyelmen kívül hagyta a fellebbezésében is kifogásolt eljárási jogszabálysértéseket. Fenntartotta, hogy a rendkívüli felmondás jogellenességére vonatkozó keresetét új keresetként, új lajstromszámra iktatva kellett volna kezelni, ennek elmaradása miatt nem került sor személyes meghallgatására, a bizonyítási teherre vonatkozó kioktatásra, tovább a Pp. 355. § (1) bekezdésében előírt egyeztetésre.

Súlyos jogszabálysértésként jelölte meg, hogy az elsőfokú eljárásban a Pp. 144. §-ában előírtak ellenére ülnökváltáskor nem került sor érdemi iratismertetésre.

Sérelmezte a munkaügyi bíróság által 2009. január 26-án foganatosított tanúmeghallgatást, mert a jogi képviselője távollétét előre jelezve tiltakozott az alperes tanúinak meghallgatása ellen.

Álláspontja szerint a jogerős ítélet az alperes által közölt figyelmeztetéssel kapcsolatban iratellenes és különösen a jogosulatlan gépjárműhasználatra vonatkozó indokolást illetően ellentmondó megállapításokat tett, amikor a figyelmeztetéssel össze nem függő, közvetett bizonyítékokra hivatkozva állapította meg annak jogszerűségét.

A lakáshasználati szerződés módosításának aláírását megelőző jogellenes fenyegetéssel összefüggésben az eljáró bíróságok tévesen értékelték, hogy az étkezési jegyek miatt az alperes egy héten belül négy alkalommal történt behívása nem volt alkalmas a fenyegetettség érzésének felkeltésére. Ezt a körülményt az alperesi képviselő is elismerte. A jogerős ítélet által hivatkozott BH1998.50. számú eseti döntés a perbeli esetben pedig azért nem alkalmazható, mert a jogszerűnek minősített eljárás kilátásba helyezése egy nem munkajogi megállapodás, a lakásbérleti szerződés módosításához segítette hozzá az alperest.

Álláspontja szerint az eljáró bíróságok nem tulajdonítottak kellő jelentőséget és nem megfelelően értelmezték azt az alperesi védekezést, miszerint az alperes az írásbeli szabadságengedélyekkel kívánta bizonyítani azt, hogy július 21-ére ő nem kért és nem kapott szabadságot. Jogszabálysértően a bíróságok az alperesi tényállítástól eltérő tényállást állapítottak meg. Ezen kívül a jogerős ítélet nem vette figyelembe azt, hogy B. L.-né és O. J.-né tanúknak a sürgős munkákra vonatkozó „szavai” „határozottan összefüggenek” M. O.-nak a szabadság engedélyezése megtagadásáról tett nyilatkozatával.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el (Pp. 274. § (1) bekezdés).

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint nem megalapozott.

A jogerős ítélet részletesen indokolta, hogy a felperes által hivatkozott eljárási kifogások mely okból találta megalapozatlannak. Mindezekből megállapíthatóan az elsőfokú eljárásban nem történt az ügy érdemét érintő eljárási jogszabálysértés. A rendkívüli felmondás jogellenességére vonatkozó kereseti kérelemnek éppen a felperes részéről tárgyaláson történt előterjesztése alapján került sor az ugyanazon munkaviszonyból eredő igényekre tekintettel, az eredeti keresettel felperes által állított összefüggés okán az együttes elbírálásra. E körben a bizonyítás éppúgy az alperest terhelte, mint az írásbeli figyelmeztetéssel kapcsolatban, ezért az ügy érdemét nem érinti a bizonyítási teherre történt korábbi tájékoztatás.

A munkaügyi bíróság a figyelmeztetés valós és okszerű indokának bizonyítása és a lakáshasználati szerződés módosításának megtámadásával kapcsolatos feltételekre vonatkozóan tájékoztatta feleket a bizonyítási teherről (7. M. 1301/2007/3. sorszámú jegyzőkönyv 4. és 5. bekezdések). A 16. sorszámú jegyzőkönyvben foglalt végzésével ezen kívül arról is tájékoztatta a felperest,

hogy az alperes bizonyításával szemben lehetősége van távolléte jogszerűségének bizonyítására, majd a felperes erre vonatkozó indítványa alapján meghallgatta B. L.-né és O. J.-né tanúkat is. A munkaügyi bíróság nem sértett eljárási jogszabályt, amikor a tárgyalást a felperes jogi képviselőjének távollétében megtartva foganatosította az alperes által indítványozott tanúmeghallgatást, illetve eleget tett a Pp. 3. § (3) bekezdésében előírt törvényi kötelezettségének. A tárgyalási jegyzőkönyvek az iratismertetés elmaradását nem támasztják alá, e körben a másodfokú bíróság következtetései nem megalapozatlanok.

A felperes személyes meghallgatására a 7. M. 1301/2007/7. számú jegyzőkönyv szerint 2008. május 5-én került sor, illetve személyesen tett nyilatkozatot - M. O.-né tanúmeghallgatásával párhuzamosan - a 2008. július 21-ére általa kért szabadsággal kapcsolatban is (7. M. 1301/2007/14. számú jegyzőkönyv 7. és 8. oldal).

A felperes felülvizsgálati kérelme érdemben - tartalmát tekintve - a bizonyítékok okszerű mérlegelését vitatta (Pp. 206. §). A felülvizsgálati eljárásban azonban nincs helye felülmérlegelésnek, a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének. Jogszabálysértést csak a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen vagy a logika szabályaival ellentétes mérlegelése alapozhat meg (BH1999. 44.).

Az írásbeli figyelmeztetésében írtakkal összefüggésben Lácza Gábor a munkaügyi bíróság előtt tett nyilatkozatában nem tartotta kizártnak, hogy a felperes az étkezési jegyeket a tanú valamelyik rokonának adta át, azt azonban fenntartotta, hogy az étkezési jegyek nem jutottak el hozzá (7. M. 1301/2007/14 jegyzőkönyv 3. oldal 7. bekezdés). A jogerős ítélet ezért helytállóan következtetett arra, hogy a juttatástól az arra jogosult munkavállaló a felperes mulasztása miatt esett el, ezért az alperes figyelmeztetésében foglalt ezen kötelezettségszegés megvalósult. A másodfokú bíróság az írásbeli figyelmeztetés másik indoka bizonyítatlanságát illetően egyetértett az elsőfokú bíróság megállapításával, de az írásbeli figyelmeztetésnek az étkezési jeggyel kapcsolatos kötelezettségszegésre vonatkozó indoka bizonyítottasága miatt nem talált alapot a figyelmeztetés hatályon kívül helyezésére. E körben ezért a felperes által hivatkozott önellentmondás nem áll fenn.

A felperes személyes nyilatkozatában beismerte, hogy a figyelmeztetés átadására, valamint a lakáshasználati szerződés módosítása azonos napon, egy találkozás alkalmával, de egymástól mégis elkülönülten került sor. Előadta, hogy számított az alperes által közölt figyelmeztetésre, amelyet átvett, majd ezt követően tértek át a lakáshasználati szerződés feltételeinek módosítására

(7.M. 1301/2007/7. számú jegyzőkönyv, 3., 4., és 6. bekezdés).
Törvénytétel nélkül állapította meg a jogerős ítélet, hogy az alperes a - felperes által várt, súlyosabb - szankció mellőzését nem a szerződés módosításának aláírásától tette függővé, mivel annak kezdeményezésére a figyelmeztetés átadását követően került sor.

A perben nem volt vitás, hogy a felperes nem írásban, hanem szóban kért szabadságot 2008. július 21-ére, az alperes pedig sikerrel bizonyította, hogy a szabadságot nem engedélyezte, a felperes azonban ennek ellenére nem ment dolgozni, távolléte igazolatlan volt. Helytállónan hivatkozott a másodfokú bíróság arra, hogy az alperessel munkaviszonyban álló tanúk e körbeni vallomásának a bizonyítékok köréből való kirekesztése egyéb ok hiányában, pusztán e körülményre tekintettel nem volt indokolt, ezzel összefüggő eljárási jogszabálysértésre a felperes alap nélkül hivatkozott.

Az Mt. 103. § (1) bekezdés a) pontja a munkavállaló egyik legfontosabb, alapvető és lényeges kötelességeként nevesíti munkavégzést, illetve a munkaidőben e célból történő rendelkezésre állást. Ezért nem tekinthető jogszerűtlennek az eljárási bírságok következtetése az alperes által közölt rendkívüli felmondás megalapozottságát illetően, figyelemmel az alperes sajátos tevékenységére, és a felperes e tevékenységet kiszolgáló sajátos munkakörére.

Fentiekre figyelemmel - jogszabálysértés hiányában - a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes felülvizsgálati eljárási költségét megfizetni. A 6/1986 (VI.26.) IM. rendelet 14. § alapján a felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Budapest, 2011. április 6.

Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró, Dr. Földényi Gyuláné s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági tisztviselő

